

UZLUKSIZ TA'LIMDA GUMANITAR FANLARNI O'RGANISH

Turan International University

Gumanitar fanlar va pedagogika fakulteti

SMT-22-GU guruh 4-kurs talabasi

Toxtaboyeva Gulbahor Shamsiddin qiz

Annotatsiya

Maqola uzluksiz ta'lim jarayonida gumanitar fanlarni o'rganishning ahamiyati, metodikasi va samaradorligini o'rganishga bag'ishlangan. Gumanitar fanlar insonning intellektual, axloqiy va madaniy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Maqolada uzluksiz ta'lim shakllarida gumanitar fanlarni integratsiyalash, didaktik yondashuvlar va innovatsion metodlar tahlil qilinadi. Shuningdek, turli yoshdagi o'quvchilarni jalb etishning samarali usullari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: uzluksiz ta'lim, gumanitar fanlar, didaktik metodlar, o'quv jarayoni, innovatsiya

Abstract

The article is devoted to the study of the importance, methodology, and effectiveness of studying humanities in the context of lifelong learning. Humanities play a crucial role in the intellectual, moral, and cultural development of individuals. The paper analyzes the integration of humanities in lifelong education, didactic approaches, and innovative methods. It also considers effective strategies for engaging learners of different ages.

Keywords: lifelong learning, humanities, didactic methods, learning process, innovation

Аннотация

Статья посвящена изучению важности, методологии и эффективности изучения гуманитарных наук в процессе непрерывного образования. Гуманитарные науки играют важную роль в интеллектуальном, нравственном и культурном развитии личности. В статье анализируется интеграция гуманитарных наук в формы непрерывного образования, дидактические подходы и инновационные методы. Также рассматриваются эффективные методы вовлечения студентов разных возрастов.

Ключевые слова: непрерывное образование, гуманитарные науки, дидактические методы, образовательный процесс, инновации

Kirish

Uzluksiz ta'lim — bu insonning hayoti davomida o'qishni, malakasini oshirishni va bilimlarini kengaytirishni ta'minlovchi jarayon. XXI asrda gumanitar fanlar insonning dunyoqarashini kengaytirish, ijtimoiy-madaniy va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Shu bois uzluksiz ta'lim jarayonida gumanitar fanlarni o'rganish nafaqat bilimni oshirish, balki shaxsiy rivojlanishni ta'minlash vositasi sifatida qaratiladi.

Uzluksiz ta'limda gumanitar fanlarni (tarix, adabiyot, falsafa, til) o'rganish shaxsning ma'naviy-axloqiy dunyosini shakllantirish, dunyoqarashini kengaytirish va milliy hamda umuminsoniy qadriyatlarni singdirishga xizmat qiladi. Bog'cha, maktab, kollej va oliy ta'lim bosqichlarida tizimli o'qitilishi, talabalarning ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini, shuningdek, tarixiy xotirasini rivojlantiradi.

Gumanitar fanlar maqsadi o'quvchilarda insonparvarlik, vatanparvarlik va yuksak madaniyatni shakllantiradi. Uzluksiz ta'limda bu fanlar oddiydan murakkabga qarab, har bir yosh xususiyatiga mos ravishda chuqurlashib boradi.

Gumanitar fanlar tarixiy voqea-hodisalarni tahlil qilish, badiiy adabiyot orqali estetik tarbiya berish va falsafiy fikrlashni o'rgatadi. Gumanitar fanlarni o'qitishda xorijiy tajribalar va innovatsion metodlardan foydalanish samaradorlikni oshiradi. Uzluksiz ta'lim tizimida gumanitar fanlar nafaqat bilim manbai, balki shaxsni har tomonlama rivojlantiruvchi asosiy omil hisoblanadi.

Gumanitar fanlar – insoniyat jamiyati va madaniyatining jihatlarini, shu jumladan insonlar tomonidan beriladigan asosiy savollarni o'rganadigan akademik fanlar.

Uyg'onish davrida „gumanitar fanlar“ atamasi din yoki „ilohiylik“ ni o'rganishdan farqli o'laroq, klassik adabiyot va tilni o'rganishni nazarda tutgan. Gumanitar fanlarni o'rganish o'sha davrda universitetlarda dunyoviy o'quv dasturining asosiy qismi bo'lgan. Bugungi kunda gumanitar fanlar tabiiy fanlar, ijtimoiy fanlar, rasmiy fanlar (masalan, matematika) va amaliy fanlar (yoki kasbiy tayyorgarlik)dan tashqari har qanday ta'lim sohalari sifatida ta'riflanadi. Ular asosan tanqidiy, spekulativ yoki talqin qiluvchi va muhim tarixiy elementga ega bo'lgan usullardan foydalanadilar.

Gumanitar fanlar:

- falsafa,
- din,
- tilshunoslik,
- chet tillari,
- tarix,
- til san'ati (adabiyot, yozuv, notiqlik, she'riyat va boshqalar),

- sahna san'ati (teatr, musiqa, raqs va boshqalar)
- tasviriy san'at (rasm, haykaltaroshlik, fotografiya, kino san'ati va boshqalar) fanlarini o'z ichiga oladi.

Sotsiologiya, antropologiya, arxeologiya, tilshunoslik va psixologiya gumanitar fanlar bilan o'xshashliklarga ega bo'lsa-da, ular ko'pincha ijtimoiy fanlar qatoriga qo'shiladi. Xuddi shunday, moliya, biznes boshqaruvi, siyosatshunoslik, iqtisod va global tadqiqotlar kabi fanlar gumanitar fanlardan ko'ra ijtimoiy fanlarga yaqinroq.

Gumanitar fanlar bilimdonlari gumanitar fan olimlari yoki ba'zan gumanistlar deb ataladi. Gumanist atamasi, shuningdek, gumanitar fanlarning antigumanist olimlari rad etadigan gumanizmning falsafiy pozitsiyasini ham tasvirlaydi. Uyg'onish davri olimlari va rassomlari gumanistlar sifatida ham tanilgan. Ba'zi o'rta maktablarda odatda adabiyot, tarix, chet tili va san'atdan iborat gumanitar fan darslari mavjud bo'lgan.

Gumanitar fanlarning roli va ahamiyati

Gumanitar fanlar insonning:

- ijtimoiy va madaniy bilimlarini kengaytiradi,
- tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi,
- axloqiy va estetik qadriyatlarni shakllantiradi,
- kommunikatsiya va muloqot ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Bularning barchasi uzluksiz ta'lim kontekstida kasbiy va shaxsiy rivojlanishga xizmat qiladi.

Uzluksiz ta'limda gumanitar fanlarni o'rganish metodikasi

1. **Integratsiyalashgan yondashuv:** Gumanitar fanlarni boshqa fanlar bilan bog'lash orqali bilimlarni chuqurlashtirish. Masalan, tarix va madaniyat asoslarini biologiya yoki tabiiy fanlar bilan uyg'unlashtirish.
2. **Loyihaviy metod:** O'quvchilar real hayotiy masalalarni hal qilish jarayonida gumanitar fan bilimlarini qo'llashadi.
3. **Interaktiv va onlayn metodlar:** Webinarlar, virtual muzeylar, interaktiv testlar va viktorinalar orqali bilimlarni mustahkamlash.
4. **Didaktik o'yinlar va muammoli vaziyatlar:** Yosh o'quvchilarni faollashtirish va mavzuni qiziqarli tarzda o'rgatish.

Gumanitar fanlarni uzluksiz ta'limga tatbiq etishning afzalliklari

- Shaxsning muloqot va ijtimoiy ko'nikmalari rivojlanadi.
- Hayotiy qarorlar qabul qilish qobiliyati oshadi.
- Madaniyat va tarixiy merosni qadrlash shakllanadi.
- Insonning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi.

Innovatsion yondashuvlar

- **Onlayn kurslar va masofaviy ta'lim:** Har qanday yoshdagi o'quvchilarni jalb qilish imkonini beradi.
- **Multimedia va vizual materiallar:** Tarixiy hujjatlar, filmlar, virtual ekskursiyalar.
- **Guruh ishlari va muammoli mashqlar:** Tanqidiy fikrlash va muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Xulosa

Uzluksiz ta'limda gumanitar fanlarni o'rganish shaxsiy va kasbiy rivojlanish uchun muhim vosita hisoblanadi. Integratsiyalashgan va interaktiv metodlar bilimlarni mustahkamlashda samarali bo'lib, o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy

fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Innovatsion texnologiyalar va masofaviy ta'lim vositalari gumanitar fanlarni keng auditoriyaga yetkazishga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 23.09.2020 yildagi O'RQ-637-son
2. Eldor ASANOV "Gumanitar fanlardan nima naf?" maqolasi. Tafakkur" jurnali, 2021-yil 4-son.
3. Gumanitar fanlarni o'qitishda ilmiy maktablar va xorijiy tajriba. Scientific progress volume 3 | ISSUE 3 | 2022 ISSN: 2181-1601
4. <https://translate.google>